

Hej igen alla på DINO listan

En räkka intressanta inlägg kring engelskan som 'konferensspråk' visar på förståelse för problemet men ingen försöker sig på en konsekvensanalys av något djupare slag och Satu Gröndahl, i motsats till de andra, tar steget fullt ut i det jag i mitt första inlägg provocerande kallade för den 'koloniala frizonen.' I det här brevet skall jag försöka (och kort) förklara vad jag menar med begreppet.

Jag vill ta exempel ur mitt eget forskningsfält: afrikansk kultur/litteratur, kolonial-postkolonial. Den 'första' generationen afrikanska författare (oftast utbildade vid västerländska missionsskolor och universitet) som gjorde anspråk på en publik utanför sitt språkområde valde att skriva på de koloniala språken. Det kom att betyda flera saker: ett uttunnat, tillrättalagt språk som illa representerade den värld och den 'världsbild' som genererat dem; en anpassning till västerländska retoriska och litterära konventioner som även den förvred den afrikanska 'verkligheten'; parallella självöversättningar som förvandlade texten till en manuell etnografisk skröna för den oinvigde västerländske läsaren, o.s.v. Västerlandet hade fått sitt och var ännu en gång nöjt! 'Se Afrika kan skriva, fast det är ju inte så bra!' Och på vägen fortsatte kolonialiseringen och exotiseringen av kontinenten. Standardiseringen av afrikanska språk fördröjdes och därmed även medialiseringen av det grafiska samtalet. Fast även det fick som resultat att ett hänfört västerland rusade till för studera muntlighet, dans, och konst. Eller vad det trodde vara muntlighet, dans, och konst.

Men det andra fanns även i Afrika från början. Insikten att detta samspel med ett väst i själva verket var en fortsättning och förstärkning av de koloniala banden, trots att kolonialisterna hade rest hem. Man förstod att engelskan 'för hem' Afrika, att 'harmattan' blir 'winter', att det organiska samspelet mellan olika kulturella uttryck spjälks upp i språkmötet, att anpassningen gentemot den västerländske läsaren kunde vara förödmjukande. Och i ett längre perspektiv ett otal domämförluster, bland dem förlusten av afrikanska språk. Så 'enough is enough'. Som ni kanske vet är den kenyanska författaren Ngugi wa Thiong'o den främste förkämpan för användningen av det lokala på alla plan som inringar och omringar språk. Skriv och tala ditt eget språk. Han skriver sedan länge på kikuyu och alltfler afrikanska författare följer i hans spår.

Det är detta som ingår i begreppet 'Diversity'. Ett DINO-nätverk som anser sig ha sin bas i Norden och överger sina språk som meddelandeuttryck till förmån för engelskan är en parodi på sig självt. Vi skall tala och skriva våra egna språk när vi träffas/umgås/grälar/ inom våra institutioner (och precis som Anniitta Viinikka-Kallinen säger har vi nordiska kulturarbetare en viktig

funktion att fylla) och de som vill komma till oss och tala med oss skall veta detta, lära sig nordiska språk och när detta inte kan ske, hitta och använda tolk. Och vi kan använda tolkar mellan oss också, om så behövs, precis som även gjordes (vad jag förstått) i Tvärminne! På så sätt behåller vi vår egen integritet. Att argumentera (som Satu Gröndahl) för engelskan som ett 'first-aid language', 'hjälpsspråk', 'apukieli' i ett nordiskt forskarutbyte är i varje fall för mig stötande och bisarrt. Det må sedan även vara okunnigt. Det finns ingen 'länk' som står fri. Vart och ett av de tre orden ovan bär olika associationer -- bara som ett exempel.

Som jag inledde med i mitt första inlägg ser jag samband med övergången till engelska i nordiska sammanhang inte bara som de globaliserande tendenserna till utjämning (globalisering medför även positiva saker). Det faktum att halva finländska regeringen talar engelska med sina (riks)svenska kolleger, att Nordiska Rådet just nu diskuterar engelskans roll, att (riks)svenska journalister vid möte med finskspråkiga människor på gator i Helsingfors inleder samtalet på engelska, att finlandssvenskan nedmonteras, och att det nu finns förslag att ett nordiskt nätverk för kulturarbetare/forskare skall internt kommunicera i första hand på engelska är delar av samma pågående koloniala process. Och ni har säkert andra exempel av liknande slag utifrån era egna landamären och erfarenheter. Jag förespråkar den nordiska mångfalden! Eller väntar vi på och medverkar till att den nordiska författaren väljer engelska som sitt språk!

Raoul J. Granqvist

3 november 2009